

ЧАНҒЫС ЭПТИГ ӨГ-БҮЛҮДӨ

АЗЕРБАЙДЖАН

ОКТАБРЬНЫҢ ТУГУНУҢ АДАА-БИЛЕ

К. А. ХАЛИЛОВ, Азербайджан ССР-нің Дээди Советиниң Президиумунуң Даргазы

Чартык чүс жыл мурунда Улуг Октябрьдин он чыл өмүдү бүдүүлдү. Совет Эволюциясы ааламда келген, Африка, Европада Азербайджанга баа чорган. Революциянын совет кыялы түш берген ханымы-биле билин алып дэи, анык республиканын амдырымы-биле аажок улуг согуургалдык танышкан. Берген, билигин дүйүтүрү, түшөн көргөш, француз чогаалчы Бакунун ажал-чынардыгы мында дэи: «Кирин төрөгөтөйиңиң тогузүндө эилер, эилерин кайгамчыктың Октябрьдин он хүндүдүгү чүрү эилер турар-дыр; эилерин Октябрьдин чүс-чүс чылдарда уламчылап келген чөптүгү эссе чорукка удур баштайгы маалырагы тура халыкшыкын-дыр, култура талламы-биле буураашкындыр, меге-хоо-дун чоруктуң болгаш күчүлээшкын-ини карангы-бүдүүлдүк хаймында чыраткы-дыр. Бүгү чурттарың дар-датканарыңнын арамыга революция чыбыштың ол хоразалдыктын, эилер — бистин бүзүрелик эилер, эилер — бистин күжүлүү эилер, эилер — бистин кайгырыммыс эилер».

Бо чыдым, колдан Бакун, алаарың революция чыбыштың хорайдыгы, Октябрьдин социализм Улуг революция болгаш Азияны, Африканың баа Латин Американың улустарынын национал-хосталдык шимчээшкын» деп бүгү-дөгөргү эртем конференцияны болуп эртин турда, ол эстер менээ ала-чайга-ла сагыштың келди. Ленинниң, Октябрьдин тыялгы иделериниң херек кырында боттарың турар оң алаарың 60 чыл оюнда карак-биле бүзүрүп көрүп дэи 70 чурттарың төдөлөшкөңи Совет Эволюция чыдып келген.

Бистин республиканың чыдып-кырыңга улуг үлөлдөш Ленин Ильич Брехнев берген. Ол мында дэи: «Россия империянының колхоз-шадык кыдып-ымагыгар чери турган, ам бистин чуртувустун коммунизм тургузуп турар чектелген республикаларынын бирээш кылдыр Совет Азербайджанын шилчег берген — ол дэрге социализмниң күчүлүг чогаалдык түзүлүшү бүзүрүлгү херечин, анык национал түр-лөшөгө, соода болгаш национал хостала дэи туркун турар улустарга сорук-кирикчиң улугер-чыкыштыр».

Бистин чуртувустун бүгү улустарынын салым-хуулуңу тогузүндө үлөлдөш аргылаш болдурган Улуг Октябрь Азербайджанын ажалчы коштарың дараалдык-болгаш мөдүгү-дөлдөн баа хосталды. Советтерин эрге-чатырганын Азербайджан чөргө болгаш тургузугачына В. И. Ленин байыр четиришкан. Бакуне чоруткан телеграмманы Азербайджанын болгаш Россияны

ажалчыларының баа тараачыларының эволюциясы бирөөл салган чыдыштың эстер-биле төндүргөн. Октябрьдин баштыкчылың биске чагаан ол улуг, буурабас эволюция, бүгү совет улустарынын бот-боттарына акым-дуима дуураачымы Азербайджанын социал, экономика болгаш култура талламы-биле депшалеңиң орунуңе үндүрүп экилгеге.

Тараа үмөшөн кычкар-даа аажок берге 1921 чылда, кажан дайым итервенциямылдан боду ам-даа орта адалканын үмөшөн турган-ла, Баку дугайында оң сагыш салым, дуураачы турган найман-даа улгаас бис. Ыйчак чуртун хой-хой районларыга трактор көчүс чөк турала-ла, 1923 чылда Россия Муганьче 370 миң айттарың чорудушкан.

Орус улустун биске кайы хире тура чөрири турганын эрдем чөргөгөрүм көчүрүп эки билер. Нефть тыякыш техника-биле хандырыш турган, дөйөлдөш Шыгы аттың завод ажалдык баар чыдып аларга, ычача азербайджан ажалчыларыга дугураачы-биле Москвадан болгаш Уралдан орус металлистер чыдып келген.

Ол интернационалчы эр-сеткич каттыштыргаламыңа Азербайджанын ажалчы чоннары кезеде баа шыкчы, Калмык-дошкун 1919 чылда, кажан Совет, эрге-чатырга Бакуга түр дүжүрткөн турда, азербайджан нефтьчилер парустуг бизке эссе хөмөргө олуруп алган, контрреволюция судуларыны буураалышкынни өттүр Каспий далайың дачыштыр кызыл Астраханьче Совет Россияга кывар чүдүлү чөрири турган-дыр. Азербайджан Совет Республика болгаш тургузугачының соода ийн дугаар хүндө-ле, Болдуан РОФРС-де дөрт пародок суук оттурлар чүрү чоруттуган.

Совет Россия нефть үлөлдүрүп катан тургузугачы болгаш эде чыартып кыларыңга ук республикага үлөлдөш чөргөс улуг дугураачыны көргүсөк, а Азербайджан чурту индустриализацияларга нефть талламы-биле кол баазаы аларган.

Бистин республиканың ажалчы чоннары акым-дуима улустарынын дуураачы-биле амгы үлө — Каспийниң нефть тыякыш шимчээш ач турар, Болгаш Уралга чөрир кычкар-даа аажок улуг девискээргө «Ийги Бакун» тургузугачы моон мурунда дуураал азербайджан нефтьчилер боттарының эччөлдөш ам Бармын Сабиряни, Ортакын Азияны, Казакстаның нефть чыдар чөрири шимчээш алырыга илелкелгил киркип турар.

Азербайджанын социализм чыартыргалары Ленинниң национал политика боттадыларына СЭКП-ин чыгылаш чөк ажал-чорудуламы тодарып көрүтүрү турар, Совет

чуртун бүгү улустарынын акым-дуима калы ажалдыкыламын, бистин бүлө-демир күч-ажалымын ажалдык Азербайджан ССР-ини экономика күчү-шадыгы чыдан чыдык өлүп турар.

Чыдык сан-фактылардан көрө-лөшөр. Ам Азербайджан 1920 чылда-а-биле девискээрге оон 123 катап хой үлөлдүрү продукцияны бүдүрүп турар. Революция мурунда биске барың бүгү үлөлдүрү барааның кирип көрүтүп турган болза, ам индустрия кылыгыңың 350 хөвирлериң 65 чурт салым ач турар. Республиканың электростанциялары бүгү хааның Россияга бүдүрүп турганыңа девискээрге оон чеди катап хой ээргилеңиң ам бүдүрүп үндүрүп турар. 1913 чылда-а-биле девискээрге ийги көдө ажал-агыл продукцияны бүдүрүрүң 6 катап көвүздөш. Революция мурунда чөптүңгү тозаң хуузу бижик билбес турган болза, ам бижикти калбаа-биле билер республика аларган.

Ылаңгыя совет чылдарда республиканың чыдып алган эволюция кери кайгамчык. Азербайджан ССР чөдү чыдып турар бүгү-эволюция социализм чыдыгыңа тыякчы болуп, СЭКП ТК-ны, ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлөлини, ВЦСПС-ти болгаш ВЛКСМ ТК-ны шилчир Кызмыл туктары-биле шадыдык келген.

Совет Азербайджанын ажалчы чоннары Улуг Октябрьни 60 чыл оон күч-ажалыга чыа-чыа чөрири-биле улуг турар. СЭКП ТК-нын май (1977 ч.) пленумуна шилчиргелери, СЭКП ТК-ның Чыдык секретары эш Л. И. Брежневти ССРЭ-ниң Дээди Советиниң Президиумунуң Даргазыга соодамы чөк болгаш кычкар-даа аажок улуг политикал болгаш күч-ажалчы кыдырыштыңуңуң болдурган. Азербайджанын ажалчы чоннары, бүгү совет кычкар-биле бир дөйөм, Төрөн чуртун улам ийи хөжүлдөшкөңи болгаш чөкөлдөшкөңиң бүзүрүлгү-мөдүгүлөң ССРЭ-ниң таа Конституциянының төлөлдөшкөңи көрүп, билип турар.

Азербайджан ССР-иниң тугуңда ийн Ленин орени, Октябрь Революция болгаш Улустарынын байлары орденер чыдынып турар. Төрөн чуртун бо шаңчалары — бистин республиканың эволюция чөрири херечили-дыр. Ында совет амды-ралдык алыс үткөш шимчеге: Ленин болгаш Октябрь азербайджан улустун хой чүс-чүс чылдарга тогузүңгө чөк арыны ажалдык чыартып келер үчө чыа орукту айтып берген. Бистин бүгү тыялгы теле-визион чир дөү акым-дуима совет улустарының Ленинниң байралы аларган.

ЧУРУКТА: Азербайджанын найысылалы — Баку, С. М. Киров аттың парктын талламыдан көргө, хоорайнын нити хөвири мындыг.

М. ЧИАНУРОВТУҢ ФОТОЗУ.
(СЭТА-ның фотохро-никазы)

- Азербайджан ССР-ниң девискээри — 86,6 муң дөрбөлчүн километр. Республиканың чурттакчы чоңу — 5.800 муң кижи.
- Революция мурунда бүдүн чыл дургузунда бүдүрүп үндүрүп турган продукцияны ам Азербайджаның үлөлдүрү алды хонук санында-ла бүдүрүп турар.
- Тоску беш чылда үлөлдүрү бүдүрүлгө-гезинин өзүшкүнүнүн чылда ортумак темпелерин эски беш чылда-а-биле девискээрге оон 29 хуу өскөн. А совет чөөрү чылда эң бедик болган.
- Азербайджанын нефть чыдар чөри-лерин шимчелеп эгелээшкынниң чүс чыл ажы үзүнчүл дургузунда оон чөри-нин иштинден миллиард тонна ажы оттулар чүүл кызып тыптыган. Ынчалажок оон курлавыры төнмөш. Республикада тып ап турар нефтиниң улуг кезинин ам далайларда нефть тывыштарыңдан ап турар.

- Көдө ажы-агый бүдүрүлгөзин интенсификациянының түңөлине тоску беш чылда нити продукцияны чылда ортумак хөмчөлдө эски беш чылда-а-биле девискээрге оон үш катап улгаткан. Онгу беш чылда республиканың чөк болгаш мал ажылы хөжүлдөргө капитал салышыңынын нити хөмчөлдө 2,8 миллиард хире рубль болуп. Тоску беш чылда ол сан — 1,6 миллиард болган.
- Ырактан хорум-бузуңду-лаа ышкыш сагыңдырар, ногаарың көстүр чыгыс-даа үнүш чөк, куу алгы хоорай деп, А. М. Горький революция мурунда Бакун дугайында ыңчаар бижэе. Ам хоорай-ның парктарының болгаш салтарының девискээри 6 муң гектар ашкан. Оларың чартык кезин тоску беш чылда көстүп келген.
- Революция мурунда Азербайджанга кижиниң назыны 27 хар чөдөр турган болза, ам 72 хар чөдөр чурттап аларган. Республиканы узун назылылар чурту деп адал турар. Чуртун узун назылылары-нын бирээзи — 142 харыг тараачын Миджир Агарев.
- Республикада он-он эртем албан чөрири, дэди 17 өрөдиге чөри бар. Республиканы дэди өрөдиге чөририде 68 чурттардан студенттер болгаш аспирантылар өөренип турар.

Онгу беш чылдың шалыпчы
Э Э Л Ч Э Э Н Д Е

КАСПИЙДЕ-КОМСОМОЛЬСК

Каспийде-Комсомольсктин (чамдыкта Сумгаит деп-даа элар) чурттакчыларының ортумак назыны үжөн хар четкелек. Хой-хой кудумчулары акым-дуима республикалары аттары-биле адал ол азербайджан хоорайны бүгү чурт туткан. Ук хоорайны тулар дөш, ССРЭ-ниң 70 ажыг националларының болгаш биче буурай улустарынын төлөлдөшкөңи болуп комсомолчулар Каспий-нин эволюция аргыктерингө чөдип келгенер.

Сумгаит — чүлө хиликтер хоорайны эссе, Балтайгы азербайджан алюминий мандал эвилдирттиңер, балтайгы кан коопайла база мандал шууттуган. Амгы үлө оларың чуртун хой-хой районларыңа чорудуп турар. Хоорайда 170 муң ажыг кижи чурттап турар. Чурттага бажынары ында хой-биле туттунуп турар.

Сумгаит — Совет эрге-чатырганын чылдарында республикага туттушан дөргө чөк хоорайларың бирээзи-дыр.

А. ГОЛЬДЕНБЕРГ.
СУМГАИТ.

КЫЛЫМАЛ АГААР АППАРАТТАРЫ

Бакунун кондиционерлер заводу — амдыралга хөргөлдөр электротехниканың чуртта эң улуг бүдүрүлгө. Оон кол дөңдөриңиң саналга тургузуңга «125.000» деп сан көстүп келди. Бүдүрүлгөни ажы-аалга кыргын соода чыгык чыл дургузунда кылымал агарың ыңча аппараттарын үндүргөни ол-дур.

Продукцияга хөргөлдө улуг. Ол билдигир, чүтө дэе бүтү-дө аппараттары күрүениң Шынар демде-биле бүдүрүп үндүрүп турар. Юбилейин чылда алган социализм чыдыгы-биле чүтүлөшкөңи чүтүлөшкөңи боттарың коллектив оон-биле хууса бетинде күссө-дип алганы ол.

Бакунун кондиционерлерин бүтү-дө эвилдешкөң республикаларга чоруп турар, а ол ышкыш чыдык даштык чурттар баа садып ап турар. Ол агрегаттар бедик ажылаш тыякчы-биле, үр хуусаалык болгаш бижы-биле ылгалып турар.

Ук агрегаттар бажыңа температураны ойуңе боду таарыштырып, агарың шыгын өзөөдөш, довурак-дооуңдан арылап турар.

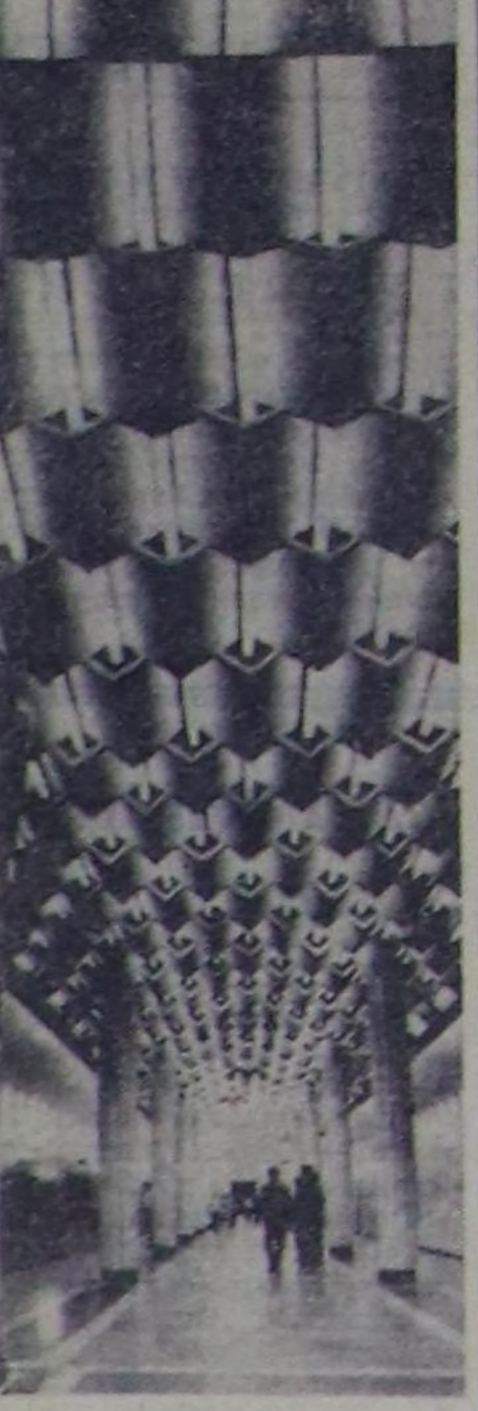
— Бедик шынарлыг продукция бүдүрүп үндүргөни Бакунун «Азербалэктросвет» заводунун ишчилериниң дугураачы дуураалы. Ол дургузунда дугайың СЭКП ТК-ның Чыдык секретары эш Л. И. Брежнев партия ТК-ның өн-төбөр (1976 ч.) пленумуна чыгаалааш болтай. Бо чылын ол дугураачынык күчүлүг коллекционерлерни массалык-биле бүдүрүп үндүргөни шимчээш алырыңа ажылаар бис — деп, бүтүрүлгөниң кол инженерни Ф. Кузиев чыгаалады.

СЭТА-ның көрр.

ЧУРУКТА: Ленкорань чөдө гидробелдир. Кылымал хөл шай болгаш ногаа өстүрөр он-он муң гектар шөлдү суггарың хандырып турар. Оон ачынды субтропиктиг республиканы дүжүт ийн катап бедип турар.

О. ЛИТВИНИИҢ ФОТОЗУ.
(СЭТА-ның фотохрониказы).

«УДУЗ» СТАНЦИЯ

ЧУРУКТА: Бакунун В. И. Ленин аттың метрополитениң «Удуз» дээр станциясы — Азербайджанын найысылалында эң чараш станцияларының бирээзи.

В. ЗУФАРОВТУҢ болгаш Я. ХАЛИЛОВТУҢ фотозу.
(СЭТА-ның фотохрониказы).

МАГАДААР МЕН

Бистин бо чурттап турар хунервистич нити байдалын чыгыс сөс-биле төдөрөдөрүн менээ сумелээ болза, мында дээр ийи мен: хөй-аыт киринчики! Советтер чуртунуң 60-чыл оюңуң, бүгү-улусчу байырлалдык бүдүзүңдө хүлээп алып ССРЭ-нин чөк Конституциянының төлөвेलенин чугаала-шып турары-биле напырлашып турары таварыга эссе.

Мен чээрби чүс чылдың чамыды кижи мен. Төрөн крайымның салым-чөлүңүң дугайың бөдүм амдыралымың дур-жугулаңыңа даянып алгаш чугаалап болуп мен. Чашкы шаам дагылы ырыш чөргө, яды тараачын кижиниң өг-бүлөңгө эртен. Албалалдык күш-ажалдык үүргөңиң бичимден-не ожап билген мен. Помещикке хөчөкитеп, оң мал-маганың издарып чордум. Ол үлө чүлө ийн класс доозар аргалык болган мен. 1920 чылда Азербайджанга тиелзэн Совет эрге-чатыргыга мээң салым-хууңу шуут өскерттипкен.

Мени кааа чөдип, чүнү кылбаан дээр боор: суурларга башкылап-даа, дагылыгы талыгыр районнарда партия ажалдык-чызы-даа болуп чордум. Ам литератор профессиам, республиканың Дээди Советиниң депутатының хүндүлүг хүлээлгези мени ыраң-узаң оруктарже бо-ла кыйгыра бээр-дыр. Кааа-даа баргаш чартылгалары көөр, ону магадаар мен.

Кубатлин районун Зийн суурнуң чурттанчылары мени Низами аттың колхозтун хүндүлүг кеңигүнү кылдыр соңгаш, оон-биле менээ улуг хүндүлөлдө көргүстү. Революция мурунда бижик билер кижи чөк турган суурнуң тараачы-нары литератураны ам боттарының хан-дамырыңдан туудуш эрээ кылдыр көрүп турарыңа чөргөларанып, өөрүп чоруур мен. Күрүнө нитилелдин угаан-бөдал талламы-биле үнелик чүүлдерин көвүдөдир болгаш сларны совет кижилериниң культу-па дөңгөлиң бедирингө калбаа-биле ажылаар дугайында сагыш салыр деп, ССРЭ-ниң чөк Конституциянының төлөв-лелинде бижээниң эстий ханышыкын-биле номчудум.

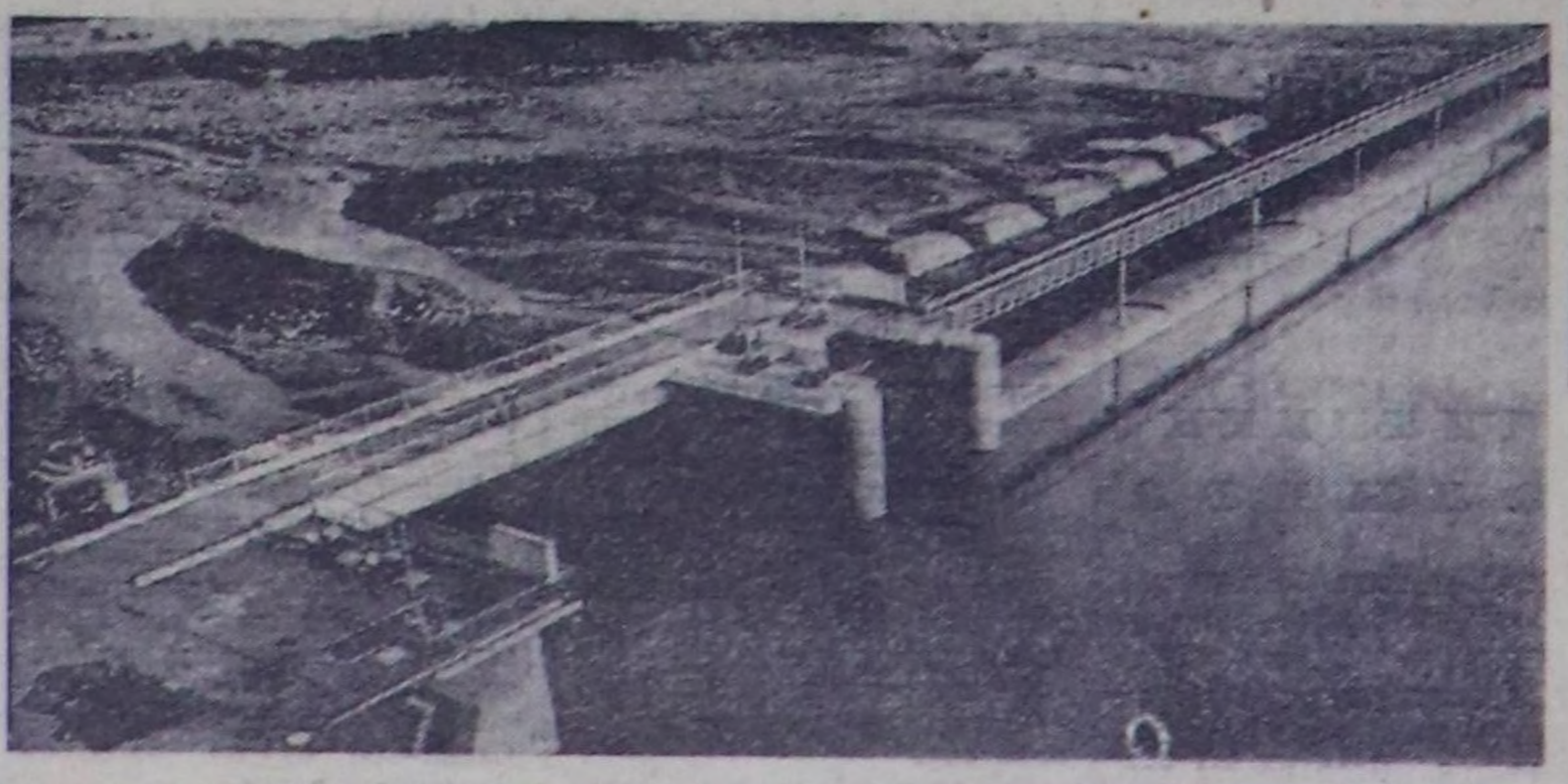
Эрте-буруңгу Азербайджан чыартыңан, аныксаан, Сени долгандыр бүгү-ле чүвө шап мыңчаар чыартыңап турда, кижиниң улам-на чөк чүвө-биле ажалдаксааты келир-дыр.

Сулейман РАГИМОВ,
Азербайджан улустун чогаалчысы,
Социалистик Күш-ажалдык Маадыры.

Исрафил Гусейнову чөк өрүмчөп үттээриниң хөргөңиң талламы-биле Азербайджанда сурагылгы мастер деп адал турар. Бедик бүдүрүлгөни көргүзүлгөри дээр өрүмчөңи мастерге Социалистик Күш-ажалдык Маадыры атты тыбысан.

ЧУРУКТА: И. Гусейнов бригаданың кеңигүнчери-биле.

Башкыларның август хуралдары

АЖЫЛДЫҢ ШЫНАРЫ—ҮЕНИҢ НЕГЕЛДЕЗИ

Чаа школа

Ыракы Меңгун-Тайганың Кызыл-Хая суурга бо хунерге чедир 8 чыл школазы амылдап турган. Ону ам Меген-Бүрен ортумак школазы кылдыр Тыва АССР-ниң Чырдышыкын министрствозу шилчирген.

Эрзи школаның болгаш интернат, столованың септелгезин амылдыңнар бүрү дөөснэн. Септелгеге Кускен-оол Маскавай, Хертен Дозумаа, Дарья Намы болгаш өскелер-дээ иденпейли киришкен.

— Бир дүвүрүнчү чүве болза, школаның одалгазы. Эрткин чылдың бо үезинге денжээрге, ам школа чынында чыгыс-даа машина ыш болгаш хамур-лаш дүшүзүн. Сөзүн үези дээш сөвөш машина бербиң тура— деп, школа директору Салчак Өргө хемудап олар...

Ол суурунуң культура амыдыралында өөрүнчү болушуннар бар. Ында алды класстың, бус-биле чылыр чаа чараш, ыш школаны Чырдышыкын министрствозунуң тувагжулары июньда эгелээш, шалыкын дөөзүп турар. Ол ам сентябрьда ажылгалга кирер: Бо дээрге өөрүнчүлерге улуг белек. Он-биле катый бир улуг болушунуң меген-бүрүнчилер ийи кыт Култур-баамын белек кылыр удавас алыр.

БИСТИҢ КОРР.

Цирк

көргүзүглери

РФСР-ниң болгаш Тыва АССР-ниң улустун артизи Владимир Оскал-оолга удурткан тыва цирк бөлүү, оң составында мирип турар өске-даа артистер бистиң республикада оюннар көргүзүшүн уламчылавышкан.

Олар Кызыл, Наа-Хем районнарның тараагыларынга, малчыннарынга, Токунуң ивижилеринге, аңчыларынга аалдап барып, боттарынын уран талантынын көргүскенер. Делегейге сурагылгы цирк бөлүүнүн көргүзүглери кала-даа баярга чылыс-биле уткуп, хүлээп ап, катал ойнаарыңче көрүкчүлөр чаалап турганнар.

РФСР-ниң алдарлыг, Тыва АССР-ниң улустун артизи Николай Влзей-оолдук. Тыва АССР-ниң алдарлыг артизи Надежда Красналякын ырааарын болгаш өске-даа номерлерин көздээниң ишчилери сокуурган.

Цирк бөлүү дүүн Би-Хем районда ойнап эгелээш. Т. ХЕРТЕН.

Тыва дериг-херекселдер

Улуг Октябрьның 60 чылыгы талептиг учуражыры-биле бедиткен социалистик хүлээлгелерни Меңгун-Тайга районнуң амыдырал хандырылга комбинатынын ажылдакчылары алган. Ону амыдыралга боттандыра дээш социалистик чырышты дозотит организмге. Он уламыдан планың ооналда чедикшиңниң күөсетинип турар. Чырык чылдың база июль айнын даалгазын ажырат боттандырган.

Чоннуң чагыларын дүгээр иди-хеп даарарындам аңгыда, тыва дериг-херекселдерни кылмырын сөөлгү үөдө эгелээш. Таалыкны, шаш, дус халтарын даараан, ону чон улуг сонуургал-биле сазып ап турар. Ынчанга он санын көвүделерин шимитпирлээш. Чокку үөдө 60 хире таалыкны кылдыр.

Х. АЛАШ-ООЛ.

Кымылдың башкыларынның август чөвүлээ хурамы бооп эрткен. «ССРЭ Конституциянын төлөвлөлдө болгаш СЭКП ТК-ның май (1977 ч.) Пленумунга СЭКП ТК-ның Чингис секретары эш Л. И. Брейневич илестелине үндөвүлээш үзүс өөредилге ажылдакчыларынын соругаларында дугайында» илестелди партия Кызыл хооромунуң ийги секретары С. М. Кудамыкылга. «Партиянын XXV съездинин шийирликеринге болгаш СЭКП ТК-ның «Октябрьнын социалистик Улуг революциянын 60 чылыгы дугайында» доктаалыга үндөвүлээш, үзүс өөредилгени көжүдөр таламы-биле соругаларының күөсетинип турарынын дугайында» илестелди хооромунуң үзүс өөредилге калдынын эргелекчи С. Ф. Борисова кылган.

Чугаалашкан айтыргы таламы-биле санал-оонал чугаалыгы № 7 школаны өөредилге эргелекчиси Л. И. Добчыгина, № 15 школам директору А. В. Безьяков, ВЛКСМ Кызыл хооромунуң бирги секретары Б. Д. Байыр-оол, школа-интернат өөредилге эргелекчиси Н. М. Антонова, № 2 школада партия организациянын секретары Л. С. Ондар болгаш өскелер-даа киришкен.

ССРЭ Конституциянын төлөвлөлдөп пайсылалдың башкылар коллективтери чугаалажып көргөн болгаш халык-биле чүдүдүгүзүп дөткөп турарлар. Төлөвлөлдө кирген совет хаматтыларының эргелери болгаш хүлээлгелер, чөре кичип бистиң туртувустуң кайгычмың улуг чедикшиңнери школа коллективтерин сорук кирип турар. Улуг Октябрьның 60 чыл өкүлү бүдүгүдө эгелээр өөредилге чымылчы кирип тура олар эрткен өөредилге чымылда чедип алган чедикшиңнери түшүп, боттарынын турдуга чаа соругалары доктөрлөшкөн.

Кымылдың школаларынын ажылында чедип алган эки чүдүдериң илестелчилер болгаш санал бергендер дөдөөнөр. Бүгү-пийти ортумак өөредилгеге шийирлиги бот-боттарына улуг ажылдар кылдырган. Материалдык база бажыгыч олар. Хоорайның школалары шунту кабинет системазынча шилчээп. Кийиздилге ажылынын арга-хепирлери саймандыган.

Улуг өөредилгениң көргүзүглери белгип олар. Чынылаарга, 1971—1972 өөредилге чымылда хоорайның школаларының өөредилге дөдөөнү 96,5 хуу турган болгаш 366 өөреникчи катал олуртуп турган болза, эрткен өөредилге чымылда өөредилге дөдөөнү 98,6 хуу болган, 158 класс, барык ийи чүс хире башкы чүс хуу өөредилгени чедип алган. № 1, 2, 14 база школа-интернат ышмак коллективтер өөредилге-кыжандыкты ажылында белгип көргүзүглери болган. Ызыгыга № 2 школа ышмак чамдык коллективтер өөргү чыгдарга ажылдык амылган. Өөредилгени чөгүтүлгө корудышта кабинет системазынын ролу улуг дээрлиг школаның удуртууга угаан билген, ону амылдарда боттандыр-ган.

Хоорайның школаларында 490 башкы амылдан турар, оларның ичинде 127 кизи-кизи, өөреникчилер бөлүктөрүнүн бирээзини удуртуучу Тао Ван Фэу мында деп чугаалаган.

Бистиң чүргүвүска көдө ажылагынын механикастарын боттандырыныга совет техника үнөлөп четтимес дузаны чедирип турар. «Беларусь» тракторну бистиң өң-чө бедип-биле үнөлөөш. Оларнын паратын калбартырын күзөөр бис. Ол машиналарын чымыл аптарарын, септарын болгаш ажылаарынын муракчы аргалары-биле тажыкып алыр дээш харын Минскте чедип келген бис.

Минский трактор кымыкчыларынын болгаш вьетнам специалисттерин аразында катал ажылдажылтанын өске-даа хепирлери база калбарып олар. Инженерлер Мариян Йнковский, Борис Прохоров болгаш өскө-даа «өскөдөр ол акы-дүмө чуртка тус-тузунда көр-дө чыл ажылдааннар. Хайога капитал септелге баазаның. Хайба, Золд, Тяньинь мөжүзүлгө машина-трактор станцияларын оларның дузаы-биле туртукулаан.

Социалистик Вьетнамче белорус тракторларын экспорттаары үрдүгүн олуң олар. Игорь ОСИНСКИЙ, ПМА-ның корр.

ВЬЕТНАМГА 4000 ТРАКТОР

Минский В. И. Ленин аттыг трактор заводунуң туруп келген үжөн чымылны дүргүзүндө он конвейерден бир миллион 300 муң ажыг трактор үнгөн. «МТЗ» маркалыг машиналарын бөгүн делегейин 78 чуртундан көрүп болур.

МТЗ-50—52 дээр гарып олуртур универсалдыг 200 тракторну бо чымыл атеден бээр минскийлер Вьетнам Социалистик Республикага чорудуп берген. Ол акы-дүмө чуртка Белорусиянын найсы-ламыдан ийитин-биле 4000 машинаны чорудуп берген ботур.

Вьетнамын чагыларын бистиң коллектив кезээде онза көдүрүшкүңү-биле күөсөдип келген— деп, бугурулгениң эксперт кидыңың начальниги Алексей Чиниң чугаалап олар.— Дайында үрелген ажыл-агыйын катал тургузары чик эвес зөрек дээрин тракторлар кымыкчылары эки чилер, чүгө дээр оларнын аразында фронтучулар чорударган база хөй.

Минский завод акы-дүмө чуртка тракторист болгаш септеги каларын база белектер берип турар. Заводтун үш чыл зуузаалыг профессионал-техниктиг үчил-тинен ам бегин 500 ажыг вьетнам оолдар кыстар доокан.

Минскийлерин дузалачынын демдег-

Минский трактор кымыкчыларынын болгаш вьетнам специалисттерин аразында катал ажылдажылтанын өске-даа хепирлери база калбарып олар. Инженерлер Мариян Йнковский, Борис Прохоров болгаш өскө-даа «өскөдөр ол акы-дүмө чуртка тус-тузунда көр-дө чыл ажылдааннар. Хайога капитал септелге баазаның. Хайба, Золд, Тяньинь мөжүзүлгө машина-трактор станцияларын оларның дузаы-биле туртукулаан.

Социалистик Вьетнамче белорус тракторларын экспорттаары үрдүгүн олуң олар. Игорь ОСИНСКИЙ, ПМА-ның корр.

Минск.

КАДЫ АЖЫЛДАЖЫЛГА

Шахта тудуун организастаарынын болгаш механизастаарынын Харьковта Бүгү-аилде артем-шиңчилел институтунун эртемдери Харькованын специалисттеринде сырый балдылаарын тургузуп алган.

— Курунени «Минстрой» дээр ажыл-агый катгычышыкынын болгаш төлөвлөдү институтунуң специалисттери-биле кады ажылдап турган. «Бобоз Дол» дээр рудниктин «Бабино» деп шахтазында даг ажылдарын организастаарынын төлөвлөдү ийи кады ажылдап кылган бис— деп, институтун директору Александр Греков чугаалап.— Ол болгаш шахта геологтуг онза нарпын байдалдары-биле ылгалып, онзаланып турар. Өрүмчеп эртер ажылдар кылдыр-да апаа бажыгалаашыңнарын чүс хепирлер чөгээш тургузары негеттинген. Ол сорудуны дүрген шийитпирлээр дээш болгаш артемдериң харын боттарынын күжө-пийшкенирин бистерини-биле каттыштыр-ганнар.

«Бабино» шахтаны төлөвлөөр ажылы кыска хуузаалда чоруткан. ССРЭ-нин машина тудуучкунуң институтунун дүр-

жулга-шенелде заводунга болгаш өске-даа бүдүрүлгелеринге тудуг материалдарын шахта ийитиге кирп сөөртүр монорель ооруу, өрүмчеп эртер комбайны болгаш эи чаа өске-даа техниканы чөгээш белектер болгаш Болгария Улус Республикаже чорудуп берген.

Совет артемдериң Софиянын даг тудуучу институтунун артемдериң-биле база өрү-түңчелдиг кады ажылдап турарлар. Олар амгы үөдө Марица—Восток бассейни-биле болгаш Болгариянын өске-даа чамдык районнарында чаа хөмүр-лаш шахталарын тудуп тургузарынын перспективтиг планын кады чөгээш турарлар.

— Ол таламы-биле бис биче эвес дүр-дүлгалды бис— деп, Александр Греков чугаалап олар. Чокта чаа бистиң чүргүвүс-түп өске-даа артем-шиңчилел институттары болгаш организациялары-биле кады бо чүс чымыл төңчүлүгө чедир ССРЭ-нин хөмүр-лаш үлеттүрүн төжүдүрүшүнүн перспективтиг планын чөгээш тургузарында киришкен бис.

Николай НЕСВИТЕНКО.

Спорт

Тыва АССР-ниң бирги чери дээш шыдыраа маргылдаа-зынга киржи кижилер шийиң азырын маргылдааларынын (октябрь-ноябрь айларда) эгелээр чөгүшүлгөн. Тыванын эл пийиндек шыдырааччылары Россия Федерациянын үлүс-

Спорт

Хоорайларын, районнарын, республиканын, «Урожай», «Спартак» эки тура спорт ийитиледеринин, шыдыраа клубунун бирги чери дээш, «Ак терге» клубунун шапталы дээш болгаш өске-даа маргылдаалар эрткин сезонда болгү-

УЗБЕК ССР. Фергана областың Ташла районунуң СЭКП-нин XXII съездин аттыг колхоз.

ЧУРУНКА: хову турлагларыга солуннарын колхозтуң почтачы Юнисали Юсуповтуң чедирип турары. ССРЭ

Институциязынын төлөвлөлдү чугаалажып турарынын дугайында солуннарын азыр-нында парлап турар материалдарны ховунуң ажыл-ишчилерин улуг сонуургал-биле танымал турар.

Г. БОЙКОНУФ фотогу. (СЭТА-ның фототекиназы).

ликанын бирги чери дээш маргылдаа оң киржикчилери шунту ойнаар кылдыр эртерге эки. Эң шымыра шыдырааччыларын чымыл организастааш теоретиктиг билгилерин өөредип, практиктиг белектерди чорудары ажыктыг.

БЕЛЕТКЕЛДЕР ЭГЕЛЭЭН

тарын спартакиадазынын зона маргылдааныга 1978 чылдын февралда киржи.

Спорт

АССР-лел зонага ийи кижикиржир турда, чынык кылдыр кызыры каан.

Спорт

Сөөлгү чылдарда чагаалажып шыдырааччыларын бистиң республикада неперин турар. Чагаалажып салырынын Тыва АССР-ниң ийги чемпионы бо чымыл төңчүлүгө доостур.

Н. ШИШКИН, Тыва АССР-ниң шыдыраа Федерациязынын даргазынын оралакчысы. Ч. ООРЖАН.

Мелебиденче

- МОСКВАДА 10.00—Медальер. 10.10—Эртенги гимнастика. 10.20—Буратинону делегейле-ван. 11.00—«Ала-иселер, сиздерге!». 11.30—«Эртенги почта». Музыккалыг программа. 12.00—«Третьяков галереянын үнөлүг чуркутурма». Василий Суриниң амылдары. 12.30—«Кизи. Чер. Октаргай». Совет Эмгекчилерин ийи даялар Малдыра, ССРЭ-нин улугуучу-комсомолаччы В. И. Севастьянов дамчыдыгы чорудар. 13.15—«Литература беедалары». А. Суриков дамчыдыгы чорудар. 14.10—«Өөредилге номун калар». 14.15—Ыры болгаш ташы ансамблдеринин бүгү-аилде байралам. Вильностан дамчыдыгы. 15.15—15.25—«Часар». 15.25—Документалдыг фильмдер программасы. 15.55—«Спортлото» тиралам. 16.05—Ф. Шопен. Фортельно шиллери. Делегей конквестрадарын лауреатты В. Крайнын күсөдөр. 16.15—«Универсиада-77». Болгарияда дамчыдыгы. 16.50—«Кадимыштал». Эртемдериң чедирип турар программа. Эми Ю. В. Беляева дамчыдыгы чорудар. 17.20—«Чедик чылдарын Америка». 2-ги фильм—«Филадельфия» эрткин болгаш амгы үези». 3-кү

Редатор В. С. ШАРВАНИ.

КИНО

АВГУСТ 27-ДЕ

- «НАЙРАЛ»: «72 градус соок» 10.00, 11.50, 13.40, 15.30, 17.20, 19.10, 21.20 шактарда. «ПНОНЕР»: «Бт биле дин» 9.00, 10.20, «Сивидбатын алды али-чоруу» 11.40, 13.30, 15.20, «Алар-аттын айтыры» 17.10, 19.00, 20.50 шактарда. «ВОСТОК»: «Ынакымын үнү» 15.00, 16.50, 18.40, 20.30 шактарда. «КАА-ХЕМ»: «Полцейж, байырың» 15.00, 16.50, 18.40, 20.30 шактарда. ЧАВГЫ КИНОТЕАТРА: «Мени чедме манш турарлар» 16.20, 18.10, 20.00 шактарда.

ЧАРЛАЛ

ДОСААФ-тын Кызылда каттышкан техниканың секретари-машинисттер курстарына кирерлерин дүүлөп ап турар. Өөредилгениң хуузаалы 3,5 ай, өөредилгениң 68 рубль төлөөр. 8—10 класс артемдиг кижилерин курстарга хуузаал амыр. Инжендерин эгелээр: артемдиг бөлүккө 1977 чылдын сентябрында 1-де, хүндүсү бөлүккө сентябрынын 10-да болгаш кезекте бөлүккө сентябрынын 10-да. Школам секретари-га бийлиң амыр. Адрези: Кызыл хоерай, Интернационал кудумчуу 49, телефон 2-27-75.

Кымылдың автомобиль-орук техникумунуң сургууларын болгаш башкыларынын байырдалыг учуражыкынын августун 29-га артегинин 9 шакта болурун чарлап даңкалап тур.

РЕДАКЦИЯНЫҢ АДРЕЗИ: ИНАКС 667000. Кызыл, Шегинкин-Кравченко кудумчуу, бажы № 3. ТЕЛЕФОННАРЫ: Редакторунуң 2-24-63, редакторунуң оралакчыларынын 2-35-24, 2-31-75, пропаганда кылдызын 2-31-75, харымсалгалыг секретарынын 2-23-54, партияж амыдырал кылдызын 2-37-13, культура кылдызын 2-23-54, көдөз айма-агый кылдызын 2-21-47, үлеттүр кылдызын 2-22-64, чагаа кылдызын 2-41-27, информация база совет тургузат кылдызын 2-20-60, корреспондарын 2-27-41, бухгалтериянын 2-12-45, секретариаттын, 2-23-35, солук келбейи барганга 2-32-75 телефонче долдар.